

POSTANOWIENIE

12 kwietnia 2016 roku

Sąd Rejonowy w Wąbrzeźnie – Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR Izabela Chłopecka

Protokolant: stażysta Paulina Kruk

po rozpoznaniu w dniu 16 kwietnia 2016r. w Wąbrzeźnie

na rozprawie

sprawy z wniosku **D. M.**

przy udziale **B. Z., J. Z., D. F., Z. K. i T. K.**

- o uchylenie lub zmianę stwierdzenia nabycia spadku po M. Z.

p o s t a n a w i a:

I. zmienić postanowienie Sądu Rejonowego w Wąbrzeźnie z dnia 7 sierpnia 2014 roku wydane w sprawie VI Ns (...) z wniosku B. K. przy uczestnictwie B. Z. o stwierdzenie nabycia spadku po M. Z. w ten sposób, że s t w i e r d z i ć, że:

spadek po M. Z., synu W. i I., zmarłym dnia 28 lipca 2012 roku w G., ostatnio zwykle przebywającym w B., na podstawie ustawy nabyli:

a/ żona B. Z., córka J. i Z. z domu S.

w 1/2 (jednej) drugiej części;

b/ matka I. Z. z domu W., córka E.

w 1/4 (jednej czwartej) części;

c/ - siostra D. M., córka W. i I., z domu Z.,

- brat J. Z., syn W. i I.

każdy z nich w 1/12 (jednej dwunastej) części;

d/ dzieci siostry:

- syn D. F., syn S. i A.,

- córka Z. K., z domu F., córka S. i A.,

- syn T. K., syn S. i A.,

każdy z nich w 1/36 (jednej trzydziestej szóstej) części;

II. ustalić, że wnioskodawczyni oraz uczestnicy postępowania ponoszą koszty postępowania związane ze swoim udziałem w sprawie.

Sygn. akt I Ns 124/16

UZASADNIENIE

Wnioskodawczyni D. M. domagała się zmiany prawomocnego postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku po jej bracie M. Z. wydanym w postępowaniu o sygn. akt VI Ns (...). Uzasadniając żądanie podała, iż w postępowaniu tym nie został ujawniony fakt, że spadkodawca miał rodzeństwo. W związku z tym ona i jej brat nie byli skutecznie zawiadomieni o toczącym się postępowaniu spadkowym. Powinni – wraz z żoną spadkobiercy – dziedziczyć po M. Z..

Postanowieniem z 17 listopada 2015 roku sąd wezwał do udziału w sprawie, w charakterze uczestników postępowania: D. F., Z. K. i T. K., jako dzieci nieżyjącej siostry spadkodawcy S. K..

Uczestnicy postępowania przychyliłi się do wniosku. Uczestniczka postępowania B. Z. podniosła, że nie podważa treści stwierdzonych w odpisach aktów stanu cywilnego, natomiast w postępowaniu o stwierdzenie nabycia spadku po M. Z. faktycznie nie brała udziału, a Sąd nie odebrał od niej zapewnienia spadkowego.

Sąd ustalił, co następuje:

W dniu 28 lipca 2012 roku w G. zmarł M. Z., ostatnio zwykle przebywający w B..

(dowód: odpis skrócony aktu zgonu – k. 4 akt VI Ns (...))

W chwili śmierci M. Z. był żonaty z B. Z.. Ich syn P. Z. zmarł 10 sierpnia 1999 roku, nie pozostawiając zstępnych. Spadkodawca nie posiadał dzieci przysposobionych ani pozamałżeńskich.

(dowód: odpis skrócony aktu małżeństwa – k. 5 akt VI Ns (...),

odpis skrócony aktu zgonu – k. 3 akt VI Ns (...);

zapewnienie spadkowe D. M. – k. 24 – 25)

Ojciec spadkodawcy W. Z. zmarł przez spadkodawcę.

(dowód: akt zgonu – k. 40)

W dacie otwarcia spadku M. Z. żyła jego matka I. Z. z domu W. oraz rodzeństwo: siostra D. M. i brat J. Z..

(dowód: odpis skrócony aktu zgonu – k. 39,

odpis skrócony aktu małżeństwa – k. 4,

odpis skrócony aktu urodzenia – k. 6)

Siostra spadkodawcy S. K. zmarła 26 grudnia 2001 roku w W.. Zmarła jako wdowa. Miała troje dzieci: Z. K., T. K. i D. F..

(dowód: odpis skrócony aktu zgonu – k. 41,

odpis aktu małżeństwa – k. 36,

odpisy aktów urodzenia – k. 37 – 38,

zapewnienie spadkowe D. M. – k. 24 – 25)

W dniu 17 czerwca 2014 roku do Sądu Rejonowego w Wąbrzeźnie wpłynął wniosek o stwierdzenie nabycia spadku po M. Z., złożony przez B. K.. Uczestniczką postępowania była B. Z.. Sprawę zarejestrowano pod sygnaturą akt VI Ns (...).

W toku postępowania wnioskodawca złożył zapewnienie spadkowe, którego treść została potwierdzona przez uczestniczkę postępowania i z którego wynikało, że B. Z. jest jedyną spadkobierczynią oraz spadkodawca nie miał żadnych dzieci pozamażeńskich, ani przysposobionych.

(dowód: wniosek B. K.o stwierdzenie nabycia spadku – k. 2 akt VI Ns (...),

protokół rozprawy z 7 sierpnia 2014r. w sprawie VI Ns (...) – k. 12 – 13 akt VI Ns 209/14)

W dniu 7 sierpnia 2014 roku Sąd Rejonowy w Wąbrzeźnie wydał postanowienie o stwierdzeniu nabycia spadku po M. Z., powołując do niego w całości żonę spadkodawcy, którą była B. Z..

(dowód: postanowienie Sądu Rejonowego w Wąbrzeźnie z 7 sierpnia 2014r. – k. 14 akt VI Ns (...))

Żaden ze spadkobierców ustawowych nie odrzucił spadku, nie zrzekł się umownie dziedziczenia, nie został uznany za niegodnego dziedziczenia. Nikt ze spadkobierców nie składał oświadczenia o przyjęciu lub odrzuceniu spadku w terminie zakreślonym treścią art. 1015 § 1 kc. Po spadkodawcy nie był sporządzany akt poświadczenia dziedziczenia.

(dowód: zapewnienie spadkowe D. M. – k. 24 – 25)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów urzędowych, przede wszystkim aktów stanu cywilnego i orzeczeń sądowych, stanowiących dowód tego co zostało w nich urzędowo zaświadczone. Wiarygodność tych dokumentów nie była kwestionowana przez uczestników postępowania, zatem stały się podstawą ustaleń faktycznych. Wiarygodne było zapewnienie spadkowe wnioskodawczyni, ponieważ korespondowało z pozostałym zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym, było spójne i logiczne.

Sąd zważył, co następuje:

Stosownie do treści art. 679 § 1, § 2 i § 3 kpc dowód, że osoba, która uzyskała stwierdzenie nabycia spadku, nie jest spadkobiercą lub że jej udział w spadku jest inny niż stwierdzony, może być przeprowadzony tylko w postępowaniu o uchylenie lub zmianę stwierdzenia nabycia spadku, z zastosowaniem przepisów w przedmiocie postępowania o stwierdzenie nabycia spadku i przedmiotu zapisu windykacyjnego. Jednakże ten, kto był uczestnikiem postępowania o stwierdzenie nabycia spadku, może tylko wówczas żądać zmiany postanowienia stwierdzającego nabycie spadku, gdy żądanie opiera na podstawie, której nie mógł powołać w tym postępowaniu, a wniosek o zmianę składa przed upływem roku od dnia, w którym uzyskał tę możliwość. Wniosek o wszczęcie takiego postępowania może zgłosić każdy zainteresowany. W razie przeprowadzenia dowodu, że spadek w całości lub w części nabyła inna osoba niż wskazana w prawomocnym postanowieniu o stwierdzeniu nabycia spadku, sąd spadku, zmieniając to postanowienie, stwierdzi nabycie spadku zgodnie z rzeczywistym stanem prawnym.

Wzruszenie prawomocnego postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku może nastąpić albo przez jego uchylenie (art. 678 kpc), albo przez zmianę (art. 679 kpc i 690 § 2 kpc oraz art. LIX pwkc i art. 2 § 2 ustawy z 26 października 1971 roku zmieniającej ustawę Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 27, poz. 252). Zgodnie z art. 524 § 1 kpc została wyłączona dopuszczalność zmiany lub obalenia przedmiotowego postanowienia w drodze skargi o wznowienie postępowania (por. uzasadnienie uchwały SN z 21 kwietnia 1994r., III CZP 40/94, OSNC 1994, nr 11, poz. 210 z krytyczną glosą T. Felskiego, Palestra 1995, nr 3-4, s. 256; postanowienie SN z 26 czerwca 2002r., III CZ 64/02, LEX nr 303367; postanowienie SN z 14 września 2004r., III CK 458/03, LEX nr 148658; postanowienie SN z 10 grudnia 2009r., III CZ 63/09, LEX nr 551126; postanowienie SN z 4 grudnia 2009r., III CSK 100/09, LEX nr 852563; postanowienie SN z 5 lutego 2010r., III CZ 67/09, LEX nr 686069; postanowienie SN z 9 kwietnia 2010r., III CSK 178/09, LEX nr 852664). Jednakże w świetle doktryny i orzecznictwa zmiana lub uchylenie kilku z prawomocnych postanowień stwierdzających nabycie spadku po tym samym spadkodawcy może nastąpić wyłącznie w drodze wznowienia postępowania na

podstawie art. 403 § 2 kpc w zw. z art. 13 § 2 kpc (por. także uchwała SN z 16 grudnia 1983r., III CZP 65/83, OSNC 1984, nr 7, poz. 111; postanowienie SN z 7 listopada 2002r., V CKN 1258/00, Biul. SN 2003, nr 7, s. 9).

Wniosek o wszczęcie przedmiotowego postępowania powinien odpowiadać ogólnym wymogom określonym w art. 511, a także zawierać dokładne określenie prawomocnego postanowienia mającego ulec zmianie oraz przytoczenie okoliczności oraz środków dowodowych uzasadniających twierdzenie o niezgodności takiego postanowienia z rzeczywistym stanem faktycznym i prawnym. W przypadku gdy wnioskodawcą jest uczestnik postępowania o stwierdzenie nabycia spadku, niezbędne jest również powołanie okoliczności uzasadniających zachowanie terminu do złożenia wniosku oraz niemożności wcześniejszego powołania podstaw uzasadniających zmianę postanowienia (por. postanowienie SN z 12 stycznia 1993r., I CRN 208/92, LEX nr 146210; postanowienie SN z 21 grudnia 2011 r., IV CSK 199/11, LEX nr 1131131). Nie jest konieczne natomiast ściśle określenie żądania, gdyż w tym zakresie sąd nie jest związany treścią wniosku i ma obowiązek orzec zgodnie z rzeczywistym stanem prawnym.

Wykazanie, że osoba legitymująca się postanowieniem o stwierdzeniu nabycia spadku nie jest spadkobiercą lub że jej udział jest inny niż stwierdzony, obciąża wnioskodawcę; niezależnie sąd z urzędu bada, kto jest rzeczywiście spadkobiercą.

Do najczęściej wymienianych przyczyn zmiany prawomocnego postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku zalicza się przedstawienie testamentu nieujawnionego w trakcie postępowania, wykrycie okoliczności uzasadniających nieważność testamentu przyjętego za podstawę dziedziczenia, zgłoszenie się spadkobiercy ustawowego nieznanego uczestnikom lub przez nich zatajonego (jak to ma miejsce w niniejszym postępowaniu), uznanie spadkobiercy za niegodnego, czy wykrycie, iż uczestnicy objęci dziedziczeniem, skutecznie prawnie odrzucili spadek, o czym sąd spadku nie wiedział.

W literaturze podkreśla się, iż wskutek złożenia wniosku o zmianę prawomocnego postanowienia o stwierdzenie nabycia spadku może zapaść orzeczenie niekorzystne dla wnioskodawcy; zakaz reformationis in peius obowiązuje tylko w ramach postępowania odwoławczego (zob. postanowienie SN z 19 listopada 1998r., III CKN 28/98, LEX nr 78215).

Jak ustalono w toku niniejszej sprawy wnioskodawczyni D. M. była siostrą M. Z., nie brała jednak udziału w postępowaniu o stwierdzenie nabycia spadku po swoim bracie w sprawie VI Ns (...). Jako spadkobierczyni ustawowa po M. Z. była zatem zainteresowana wszczęciem postępowania o uchylenie lub zmianę stwierdzenia nabycia spadku.

Wobec ustalenia, że spadkodawca w chwili śmierci pozostawił wstępny i rodzeństwo oraz dzieci zmarłego rodzeństwa a nie jedynie żonę jak ustalono w toku postępowania w sprawie VI Ns (...), krąg spadkobierców ustawowych dziedziczących spadek po M. Z. był zatem inny, należało zmienić postanowienie Sądu Rejonowego w Wąbrzeźnie z 7 sierpnia 2014r., sygn. akt VI Ns (...). Zgodnie bowiem z art. 679 § 3 kpc w razie przeprowadzenia dowodu, że spadek w całości lub w części nabyła inna osoba niż wskazana w prawomocnym postanowieniu o stwierdzeniu nabycia spadku, sąd spadku, zmieniając to postanowienie, stwierdzi nabycie spadku zgodnie z rzeczywistym stanem prawnym.

Zgodnie z art. 931 kc w pierwszej kolejności powołane są z ustawy do spadku dzieci spadkodawcy oraz jego małżonek; dziedziczą oni w częściach równych. Jednakże część przypadająca małżonkowi nie może być mniejsza niż jedna czwarta całości spadku (§ 1). Jeżeli dziecko spadkodawcy nie dożyło otwarcia spadku, udział spadkowy, który by mu przypadł, przypada jego dzieciom w częściach równych. Przepis ten stosuje się odpowiednio do dalszych zstępnych (§ 2).

W myśl art. 932 kc w braku zstępnych i małżonka spadkodawcy cały spadek przypada jego rodzicom w częściach równych (§ 3). Jeżeli jedno z rodziców spadkodawcy nie dożyło otwarcia spadku, udział spadkowy, który by mu przypadł, przypada rodzeństwu spadkodawcy w częściach równych (§ 4).

Jak wynika z zapewnienia spadkowego oraz ze złożonych do akt sprawy odpisów skróconych aktów stanu cywilnego spadkodawca M. Z. był żonaty z B. Z.. Jego syn zmarł przed nim, nie zostawiając zstępnych. Ojciec spadkodawcy W. Z. zmarł w dniu 14.10.1996r., zaś matka I. Z. zmarła w dniu 2.06.2003r. Spadkodawca miał brata J. Z. oraz dwie siostry: D. M. i S. K., która zmarła przed nim w dniu 26.11.2001r., pozostawiając troje dzieci: Z. K., T. K. i D. F.. W związku z tym, że żaden z nich nie zrzekł się dziedziczenia ani nie odrzucił spadku oraz nie został uznany za niegodnego, stosownie do treści art. 932 § 1 kc, art. 932 § 4 kc i art. 932 § 5 kc byli oni powołani do spadku z mocy ustawy. Ponieważ spadkodawca w chwili śmierci był żonaty z B. Z., jego zstępny zmarł przed nim, nie pozostawiając zstępnych a jego ojciec i siostra zmarli przed nim, do spadku powołana jest: żona, matka, rodzeństwo oraz zstępni rodzeństwa. Stosownie do art. 933 § 1 kc żona B. Z. dziedziczy w 1/2 części. Pozostały udział w wysokości 1/2 części przypada dla matki spadkodawcy, która zgodnie z art. 932 § 2 kc dziedziczy udział w wysokości 1/4 części z całości spadku, natomiast jego rodzeństwo dziedziczy udział ojca spadkodawcy (1/4 części) w częściach równych, tj. po 1/12 części, stosownie do art. 932 § 4 kc.

W związku z tym, iż siostra spadkodawcy S. K. zmarła w dniu 26.12.2001r., tj. przed spadkodawcą, jego udział spadkowy w wysokości 1/12 części przypada jej dzieciom w osobie: Z. K., T. K. i D. F. w częściach równych po 1/36 części, stosownie do art. 932 § 5 kc w zw. z art. 931 2 kc.

Z tych względów Sąd na podstawie art. 932 § 1 kc, art. 932 § 4 kc i art. 932 § 5 kc oraz art. 933 § 1 kc orzekł jak w pkt II postanowienia.

Stosownie do treści art. 520 § 1 kpc, każdy uczestnik ponosi koszty postępowania związane ze swym udziałem w sprawie. Stosując regułę wynikającą z norm jak wyżej, uznając iż postępowanie nie wygenerowało nadmiernych kosztów postępowania, sąd orzekł jak w pkt 2.